Esély a gyógyulásra



A magyar orvosok feladták a küzdelmet VELLEDITS ÉVA FELVÉTELE

A gyerekek csontkollekciónak csúfolják a harminckilós Szonday Szandrát, de ő igyekszik elfogadni magát olyannak, amilyen: 160 fokos görbületű gerincével, harminc kilójával, nehéz légzésével és alacsony fizikai teherbíró-képességével együtt bukdácsol a többiekkel együtt.

Két éve derült ki, hogy nem bírja el az iskolatáskát, azóta magántanuló. Azóta kevés időt tölt a társaival, otthon tanul, zongorázik és rajzol, méghozzá nem is akárhogyan. A tizenöt éves Szandra szellemi képességei és intelligenciája ugyanis messze felülmúlják a vele egykorúakét. Tavaly tíz tárgyból nyert tanulmányi versenyt és egy országos rajzversenyen ezüst fokozatú kitüntetést kapott. Emellett a konzervatóriumban zongorázik.

Szandra úgynevezett tölcsérmellel született, és a növéssel egyre feltűnőbbé váló mélyedés miatt egyre sűrűbben kellett hallgatnia társai gúnyolódásait. Egy sikeres moszkvai műtét azonban rendbe hozta a mellkasát, és a kislány végre olyan lett, mint társai.

Hatévesen enyhe, tizenhét fokos gerincgörbület miatt fordultak a szülei ismét orvoshoz, Szandra ekkor fűzőt kapott. De Szandra gerince nemhogy javult volna, de egyre csak romlott. Az S alakú görbület számos gondot okoz számára, és Szandra igen nehezen lélegzik.

– Sokat gondolkodtam azon, hogy miért van nekem ennyi betegségem – mondta a kislány találkozásunk alkalmával –, de mindig csak oda jutok, hogy meg kell tanulnom együtt élnem a fájdalommal.

Szandrának van egy utolsó esélye, hogy olyanná váljon, mint többi társa: miután a magyar orvosok végleg feladták a reményt, a család rátalált egy Németországban praktizáló magyar gerincspecialistára. Doktor Jeszenszky – aki azt is megállapította, hogy Szandra kezelése nem megfelelően történt, időben meg kellett volna operálni – vállalta az operációt. A műtétre mielőbb sort kell keríteni, hogy Szandra ősztől már iskolába járhasson.

A kezelés és a műtét négy hónapot vesz igénybe, Szandrát – amint összegyűlik a pénz – elkíséri az útra rokkantnyugdíjas édesanyja is. A pénzt a Nap Segítő Szolgálat Alapítvány gyűjti az útra.

Az anya egyébként igen szerény asszony. Annyit sikerült belőle kicsikarnom, hogy erősen reménykedik tehetséges lánya felépülésében.

– Bíznunk kell az orvosokban – mondta –, nincs más választásunk. A férjemmel tizenkét évig vártunk Szandrára, sok örömet okozott számunkra. Most nekünk kell mindent megtennünk azért, hogy egészséges legyen.

Varró Szilvia

Nemzedéki kabaré

A legfrissebb hazai humor kissé lebegő, többnyire abszurdba hajlóan elvont, a fiatalok érzésvilágát képviseli – legalábbis ez állapítható meg abból, ami a Rádiókabaré idei, immár negyedik Humorfesztiváljának eddigi elődöntőin elhangzott. Továbbá az is, hogy a kabaré műfaja aligha néz korszakos megújulás elé. Néhány új tehetséggel azonban – remélhetőleg – gazdagodik a mezőny. Hogy biztosat tudjunk, várnunk kell a végéig. Vagy talán annál is tovább.

Farkasházy Tivadar – aki Sinkó Péterrel együtt szervezi, szerkeszti a fesztivált – egyelőre öt-hat ígéretes tehetségre bukkant a jelentkezettek kéziratai, produkciói alapján. Ha ezt a beküldött pályázatok számával vetjük össze, bizony nem tűnik soknak, hiszen ezerötszáz (!) humoros vagy annak szánt írás érkezett. Mindössze öt százalékuk, hetven-nyolcvan dolgozat bizonyult használhatónak.

Már ebből is látszik, hogy a mostani tehetségkutatás célkeresztje főként a szerzőket és nem az előadókat találta meg. Nagy örömére a színészeknek – tehetnénk hozzá –, hiszen az elődöntőkben, ellentétben a Rádiókabaré elmúlt két évtizedének gyakorlatával, most immár egyértelműen nekik jutott a főszerep. Az idei Humorfesztiválon alig-alig akad követője az olyan kabarésztároknak, mint amilyen Hofi Géza, a korábbi Sándor György, vagy hogy a később jelentkezett kabarénemzedék köréből is példálózzunk, Markos, Nádas. Mellesleg a szerkesztők szándékától távol esett bármiféle klónozás – jegyzi meg erről Farkasházy –, az eredeti megszólalásokra voltak kíváncsiak, bármilyen formában fejeződjön is ki az eredetiség.

Van persze egy-két kivétel, mint például Petrik Balázs parodista, aki mindenkit tud utánozni. De a tizenhét éves Mikes Gábor, a húszéves Kövesdi Miklós Gábor éppúgy, mint az ugyancsak fiatal Patakfalvy Attila, Piroska Reutsch, Littkai Gergely, T. Ágoston László, Tóth Ferenc, Varga Máté, Galambos Éva, Varga Attila – hogy csak néhányat említsünk az első öt elődöntő versenyzői közül – a humor íróasztal melletti változatát műveli, nem a színpadit. Nemcsak ezen, az átlagéletkor csökkenésén is meglepődhetnénk, ám a Rádiókabaré szerkesztője ebben semmi különöset nem talál Galla Miklósék jelentkezése óta. Meg kell szoknunk, hogy nálunk az úgynevezett fiatal írókkal ellentétben a kezdő humoristák valóban még szinte kamaszok.

Akkor viszont szükségképpen kevesebb az élettapasztalatuk, szűkösebb a nyersanyagkészletük, a humorforrásuk. Emiatt is elvontabb, abszurdabb a mondanivalójuk. Mindent azonban nem írhatunk az életkor számlájára. Talán nemzedéki magatartásforma is kifejeződik abban a távolságtartásban, amellyel az új humoristajelöltek a valóságot kezelik. Egyéniségüket érvényesítik ugyan, de csak óvatos ítéletet mondanak a világról. Farkasházy nem is titkolt szomorúsággal jegyzi meg, hogy már-már kabarétörténeti jelenségnek tűnik fel Markos–Nádas Kőbe zárt lélek című, frenetikus hatást kiváltó jelenete, amelyik társadalmi problémából indult ki, szociografikus szemléletű volt, nem is oly régen. (Mellesleg Nádas is parodistaként tűnt fel egy korábbi fesztiválon, és fél évre rá rögtönözte társával ezt a számot.)

Változóban tehát a látásmód. Nagy Endre egykor műfajteremtő, társadalmi kabaréjának ma kevesebb a követője – állapítja meg a rádiós szerkesztő, aki egy kicsit aggódik a mostani fölfedezettek jövőjéért is. A szórakoztatás ugyanis keresett árucikk. Ázsiójuk van az új kabarétehetségeknek. A közrádió műhelyében ismertté váltak könnyen és hamar találhatnak megszólalási lehetőséget – másutt. Reprodukálhatják és pénzre, nem is mindig apróra, válthatják tudásukat.

A Rádiókabaré tehetségkutatásának igazi haszonélvezője ma már a többi, üzleti médium. Ahol azonban a közönségszám növelésén kívül nem foglalkoznak a tehetség csiszolásával, a kifejezésforma fejlesztésével. A már ismert humorista vagy úgy kell, ahogy van, vagy sehogy. Nagy kísértés, de még nagyobb veszély, hogy az ember elkoptatja, kiégeti magát.

A negyedik Humorfesztivál még csak az elődöntőknél tart. Harmincan jutnak a középdöntőkbe, és június 6-án hirdetnek helyezetteket. Egyelőre nyitott kérdés, ki kerül be a szakmába. Azt végképp nem tudni, kik lesznek az igazi győztesek.

Varsányi Gyula

VÁLASZTÁSOK '98

Ez már egy új korszak kezdete

– nyilatkozza lapunknak G. Nagyné dr. Maczó Ágnes

Az Új Szövetség új minőséget hoz a politikába – nyilatkozta választási interjúsorozatunk következő darabjában a párt elnöke, G. Nagyné dr. Maczó Ágnes. A kisgazdapártból kizárt politikus elégedetlen a Horn–Kuncze-kormány teljesítményével, és úgy látja, Torgyánt az vezérli, hogy a feleségét mandátumhoz juttassa. Maczó Ágnes biztos abban, hogy pártja eléri az ötszázalékos küszöböt és bejut a parlamentbe.

– Mekkora támogatással bír az Új Szövetség, és a megalakulástól eltelt időszak elég volt-e arra, hogy fölkészüljenek a választásokra?

– A rendszerváltás óta mi vagyunk az egyetlen olyan politikai tömörülés, amelyik alig három hónap alatt az ország minden megyéjében kiépítette szervezeteit, és már március végén bejelentettük, hogy országos listát tudunk állítani. Szerintem ez kivételes teljesítmény, de tudjuk, hogy Magyarországon még mindig egyéb szempontok érvényesülnek. Minden anyagi támogatás nélkül felmutattuk ezt az eredményt, holott a kezdet kezdetén minden alakuló párt többmilliós állami támogatást kapott, már a bejegyzés pillanatában. Nekünk pedig milliókat kellene fizetnünk, hogy reklámfilmekkel népszerűsíthessük magunkat. Hol itt az esélyegyenlőség? A meglévő pártok végrendelkezni akartak, mint Baradlay Kázmér, hogy a Föld ne forogjon tovább, hanem álljon meg, mert éppen elegen vannak a demokráciához. De amit itt kialakítottak, az nem demokrácia, hanem lassan közép-európai Szicília. Az emberek félnek, és félelemben nem lehet szabadon véleményt nyilvánítani. Az Új Szövetség egy új politikai korszak kezdetét jelenti.

Ki ennek a nemzetnek a szövetségese?

– Milyen az ön, illetve az önök viszonya a némiképp szétzilált jobboldali politikai erőkkel, politikusokkal? Van-e olyan szövetségesük, amelynek támogatására számíthatnak, vagy teljesen magányosan kell megvívniuk a harcot a szervezett erőkből álló koalícióval szemben?

– A rendszerváltás kezdetén az emberek két dolgot szerettek volna: az első, hogy a kisebbség hatalma megszűnjön a többség fölött, a másik, hogy becsületes, nemzetnek elkötelezett politizálás kezdődjön az országban. Egyik sem valósult meg. Mondja meg, ki ennek a nemzetnek a szövetségese, ha a kádári magzatpusztító politikát Antall József a paktumosaival törvényerőre emelte, ha a Horn–Kuncze-kormányzás alatt 40 ezerrel csökken az ország lélekszáma évente? Vagy Orbán, aki fasisztázott, amikor Göncz Árpádot kifütyülték? Itt nem mi vagyunk a magányosak, hanem a magyarság: maga a nemzet. A jobboldali hazugság ugyanolyan, mint a baloldali. Elmondok két esetet, ha már szövetségesekről esett szó. Az egyik ellenzéki polgári napilappal megállapodtunk, hogy a 4–5. oldalon fizetett hirdetést közöl egy budapesti rendezvényünkről, ahol én leszek az előadó. A 14. oldalon tették végül közzé az apróhirdetések rovatban. Ez lenne a polgári etika? A másik: egy keresztény heti folyóirat riportot kért tőlem és Orbán Viktortól. Az Orbáné természetesen megjelent, az enyém nem, mert nekem jót akartak. Én ugyanis minden kérdésre bibliai idézettel válaszoltam, jelezve, hogy mai kérdésekre az evangéliumban megtalálhatóak a pontos eligazító útmutatások. Szerintem nagyon érdekes, rendhagyó riport volt, de örömhírrel nem lehet válaszolni egy keresztény lapban.

– Milyen mélyen ül az ön lelkében a Torgyán Józseffel kialakult konfliktusa, és mit gondol, a választói „beszámítják-e" önnek a kisgazdapártból való kiüzetését?

– Engem a kisgazdapárt tagsága mindig nagyon szeretett és szeretnek ma is, csak a vezetők nem tudták elviselni becsületes magyarságomat. Ez hosszú évekig a színfalak mögött zajlott. Én ezt elégeltem meg. Torgyán hetente kiabálta, hogy „Horn mondjon le" – és leváltott, kizárt engem, mert a földvédő parasztság ügyének élére álltam. A politikában fontosnak tartom, hogy nem azt kell nézni, ki mit mond, hanem azt, hogy ki mit cselekszik. Egyébként Marosán György óta Magyarországon nem volt ilyen ordítozós politikus. Most pedig azt látjuk, hogy kölcsönkapott egy csomó moszkovitát, és annak az Orbán Viktornak kelleti magát, aki Trianon említésénél kivonult a parlamentből. Aki persze a magzatpusztító törvényt is megszavazta, az ukrán–magyar alapszerződést is megszavazta, aki az erkölcstan gondolata miatt támadta az MDF-et, szóval csupa-csupa kisgazda álláspontot képviselt. Ugye, érti?! Torgyán egyetlen politikai stratégiája, hogy a feleségét megint bevigye a parlamentbe. És a moszkovita behatás már olyan erős, hogy most feketelistát készítenek. Innen már csak egy lépés a kulák-lista, a B-lista. Fölvették a báránybőrt, és próbálnak bégetni, mert úgy gondolják, hogy a centrumból csak bégetni lehet.



„Itt nem mi vagyunk a magányosak, hanem a magyarság"

Anarchia van az országban

– Mit lehet ma kezdeni és mire lehet menni a hagyományos jobboldali programmal? Mit gondol, mennyire fogékony erre az ezredforduló választópolgára?

– Régóta mondom, hogy a jobb- és baloldali meghatározások értelmüket vesztették, hiszen a baloldali párt kapitalista, sőt imperialista párt lett, s velük szemben a dolgozó tömegek lassan csak láncaikat veszíthetik. A liberálisok pedig nálunk: anarchisták. Azt hiszem, nem kell bizonygatnom, mekkora anarchia van az országban. A kisebbik liberális párt meg épp most akar jobboldali lenni. Ezeknek a politikusoknak teljesen mindegy, hogy miből mivé kell alakulni vagy minek a látszatát kelteni, a hatalomért mindent megtesznek. Az Új Szövetség új minőséget hoz a politikába. A mesterséges megosztással és felosztással szemben nem a színekre, a „vörös vagyok, kék vagyok, zöld vagyok"-ra helyezzük a hangsúlyt, hanem a tartalomra. Itt nemzetpusztító politizálás zajlik szakadatlanul és egyre szemérmetlenebbül. S az összekötő erő az urak között az, hogy aki elhatározza, mától gazember lesz, azt befogadják. A többi porhintés. Úgy látom, hogy az a politika, amelyik az etikát számúzi magából, nemzetellenes.

„Nincs köztünk ügynök és volt pártember"

– Elképzelhetőnek tartja-e, hogy az Új Szövetség elérje az ötszázalékos bekerülési küszöböt? Egyéniben vagy listán számít-e jobb szereplésre?

– Mindenképpen sikerre számítok. Hogy milyen eredményt érünk el, több tényezőtől függ, de ez az első párt a rendszerváltás óta, melynek vezetői között sem ügynök, sem volt állampárti ember nincs. Ez már egy új korszak kezdete. Szülővárosomban, Törökszentmiklóson és a Nagykunságban tudják, hogy én nem lennék néma képviselője a körzetnek. A fölvállalt munkát pedig mindig becsülettel elvégeztem, s ilyenek a munkatársaim is.

– Milyen hangvételű kampányra készül? Harsányra vagy visszafogottra? Állnak-e ön mögött tanácsadók és olyanok, akik Maczó Ágnes imázsát felépítik? Figyel-e erre, vagy úgy van vele, hogy nem ezek határozzák meg a politikai népszerűséget?

– Tisztességes kampányt folytatunk, és reméljük, hogy az igazság kimondása nem okoz majd gondot. Az SZDSZ a körzetemben brutálisan leragasztja plakátjaimat, hogy tartsa a jó irányt. Támogatóink, tanácsadóink természetesen vannak. Az '56-os forradalmárok, akik túlélték a terrort, például Pongrátz Gergely és bajtársai nagyon rövid tanácsot adtak: mindent a hazáért! Ennél jobb tanácsot ki tud adni? Kétféle politikai népszerűség van: igazi és mesterséges. Petőfi ma is népszerű, de akit a leitatott tömeg vele szemben megválasztott, annak meg tudná mondani a nevét?

– Mi történik, ha elbukik? Levonja-e a konzekvenciát abból, hogyha kiderül: a választók nem hallgatnak önre?

– Nyolc éve politizálok hivatásszerűen. Profi nemzeti politikusnak tartom magam. Épp a napokban jegyezte meg Szegeden Szikora János, az ottani Nemzeti Színház főrendezője egy kávéházi beszélgetésen, hogy téged, Ágnes többször ki akartak ütni a ringből, de ez eddig senkinek sem sikerült.

Rab László

